

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
Ә.Х. МАРҒҰЛАН АТЫНДАҒЫ АРХЕОЛОГИЯ ИНСТИТУТЫ

**«VI–XII ғғ. орта ғасырлардағы түркі мәдениетінің киелі кеңістіктерін
археологиялық зерттеу»
пәні бойынша қорытынды емтихан жүргізу бағдарламасы және
әдістемелік ұсыныстары**

«8D02213 – Еуразия археологиясы»
мамандығы бойынша білім беру бағдарламасы

Алматы 2024 жыл

Құрастырушы:

**Ақымбек Е.Ш. PhD докторы, Археология
институты, аға оқытушы**

(дайындалған - А.Ж.Т., лауазымы, дәрежесі және атағы)

**«VI – XII ғғ. орта ғасырлардағы түркі мәдениетінің киелі
кеңістіктерін археологиялық зерттеу» пәні бойынша қорытынды емтихан
жүргізу бағдарламасы және әдістемелік ұсыныстары институт мәжілісінде
қаралып, ұсынылды «___» _____ 2024 ж., хаттама №_____**

Кіріспе

Универ – стандарт – жазбаша (офлайн) платформасында емтихан кестесі бойынша білім алушы жазбаша емтихан тапсырады. Емтихан билеттері алдын-ала шығарылып, емтихан күні таратылады. Бір билет үш сұрақтан тұрады, білім алушы сұрақтарға жауап жазу арқылы тапсырады. Үш сұраққа қорытынды жоғарғы балл – 100 балл. Емтихан тексеретін оқытушы жауап жазылған парақтарға балл қойып, қойылған балдарды UNIVER жүйесіне қойып шығады.

Қорытынды емтихан 15 аптада алған білімнің нәтижесі ретінде жазбаша түрде жүргізіледі.

Төмендегі тақырыптар бойынша тапсырмалар беріледі:

1. «Орта ғасырлардағы түркі мәдениетінің киелі кеңістіктерін археологиялық зерттеу» пәнінің мақсаты мен міндеттері.
2. Киелі кеңістіктердің генезисі – иеротопия – адамзат мәдениеттерінде
3. Қазақстан аумағындағы киелі феноменді зерттеу тарихы
4. Қазақстан аумағындағы орта ғасырдағы киелі ескерткіштерді кезеңдестірудің қазіргі жағдайы
5. Ортағасырлық қала кеңістігінде бейнеленген қасиетті құрылымдардың семиотикалық зерттелуі
6. Қазақстан қалаларының материалдық мәдениеті (VI-XIII ғасырдың басы.) әлеуметтік қатынастардың маңызды жүйесі ретінде
7. Ортағасырлық түркілердің діндері иеротопияның детерминациялаушы контексті ретінде
8. VI-XIII ғғ. басындағы түркі мемлекеттері дәуіріндегі Қазақстан тұрғындарының ментальді мәдениетінің құрылымдық нышандары археологиялық зерттеулер процесінде табылған киелі артефактілерде
9. Ортағасырлық түрік қалаларының иеротопиясындағы әлеуметтік иерархиялар
10. Қалалық түркілердің салттық үй-жайларында орындалған мәдени кодтар
11. Қазақстанның ортағасырлық тұрғындарының жерлеу архитектурасы
12. Ортағасырлық түркілердің мемориалдық ескерткіштерінің иеротопиясы
13. Киелі нысандар ортасындағы ортағасырлық түрік халықтары
14. Көне түркі халықтарының дүниетанымындағы қасиетті ұғымдар
15. Көне түркі жазбаларындағы рухани әлем

Емтихан тапсыру кезінде докторанттар қабілетті болуы тиіс:

- археологиялық зерттеулердің негізгі әдістерін түсіну
- археологиялық ескерткіштердің жоспарлану практикасы мен теориясында жетекші технологияларды қолдану
- ғылыми тұжырымдаманы, тақырыптық құрылымды, тақырыптық-сәулеттік жоспарды, келбеттік жобалануды, басты археологиялық зерттеулерді түсіну
- археологиялық ескерткіштер мен табылған бұйымдарды сыни бағалау және талдау
- докторант орындаған тапсырмаларына объективті баға беру, топтағы көшбасшылық қасиетті қабылдай білуге дайын болу, кәсіби дамудың жаңа бағыттарын анықтау

- 1 Киелі және қасиетті сөздерінің мағынасына тоқталыңыз
- 2 Киелі кеңістік дегенді қалай түсінесіз
- 3 Киелі ескерткіштердің түрлерін айқындап беріңіз
- 4 Дала өркениетіндегі түркілердің рөліне тоқталыңыз
- 5 Ортағасырлық қалалардың материалдық мәдениетіндегі қасиетті заттарды сипаттаңыз
- 6 Көне түріктердің киелі кеңістік туралы наным-сенімдерін сипаттаңыз

- 7 Қазақстанның ортағасырлық тұрғындарының жерлеу архитектурасына сипаттама беріңіз
- 8 Көне түркі халықтарының дүниетанымындағы қасиетті ұғымдарға тоқталыңыз
- 9 Ортағасырлық қала халқының киелі орындарын пайымдаңыз
- 10 Көне түркі уақытындағы киелі орындардың зерттелу тарихына тоқталыңыз
- 11 Сіздің түсінігіңізде «киелі» деген не
- 12 Ғибадат ететін орындар мен киелі орындар дегенді түсіндіріп беріңіз

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Бенуас Л. Знаки, символы и мифы / Пер. с фр. М.: Астрель; изд-во АСТ, 2004. 160 с.
2. В преддверии философии. Духовные искания древнего человека / Франкфорт Г., Франкфорт Г. А., Уилсон Дж., Якобсен Т. / Пер. с англ. СПб.: Амфора, 2001. 314 с.
3. Гирц К. Интерпретация культуры / Пер. с англ. М.: РОССПЭН, 2004. 560 с.
4. Дьяконов И. М. Архаические мифы Востока и Запада. М.: Едиториал УРСС, 2004. 248 с.
5. Кайуа Р. Миф и человек. Человек и сакральное / Пер. с фр. М.: ОГИ, 2003. 296 с.
6. Кассирер Э. Философия символических форм. Т. 2. Мифологическое мышление / Пер. с нем. М.; СПб.: Университетская книга, 2001. 280 с.
7. Кессиди Ф. От мифа к логосу: становление греческой философии. СПб.: Алетейя, 2003. 360 с.
8. Манхейм К. Диагноз нашего времени / Пер. с нем. и англ. М.: Юрист, 1994. 700 с.
9. Найдыш В. М. Философия мифологии. XIX — начало XXI в. М.: Альфа-М, 2004. 544 с.
10. Новейший философский словарь. Минск: Книжный дом, 2003, 3-е изд. 1280 с.
11. Обрядовая теория мифа: Сб. науч. трудов / Фонтенроуз Д., Бэском В., Клакхон К., Хьюман С. / Пер. с англ. / Под ред. А. Ю. Рахманина. СПб.: Изд-во Санкт-Петербург. ун-та, 2003. 216 с.
12. Пивоев В. М. Мифологическое сознание как способ освоения мира. Петрозаводск: Карелия, 1991. 111 с.
13. Положенцев А. М. «По лицу бездны»: очерк натурфилософии культа. СПб.: Алетейя, 2007. 200 с.
14. Ранк О. Миф о рождении героя / Пер. с англ. М.: Рефл-Бук; Киев: Ваклер, 1997. 252 с.
15. Режабек Е.Я. Мифомышление (когнитивный анализ). М.: Едиториал УРСС, 2003. 304 с.
16. Робертсон-Смит У. Лекции о религии семитов / Классики мирового религиоведения / Пер. с англ. М.: Канон+, 1996. 350 с.
17. Савельева М.Ю. Лекции по мифологии культуры. Киев: Парапан, 2003. 270 с.
18. Фрейд З. Тотем и табу / Пер. с нем. М.: Изд-во АСТ, 2004. 253 с.
19. Фрэзер Дж. Д ж. Золотая ветвь: исследование магии и религии / Пер. с англ. М.: Изд-во АСТ, 2003. 781 с.
20. Хьюбнер К. Истина мифа / Пер. с нем. М.: Республика, 1996. 448 с.
21. Элиаде М. Аспекты мифа / Пер. с фр. М.: Академический проспект, 2000. 224 с.